

WYPADKI W ROLNICTWIE . Bałagan , nieprzestrzeganie zasad bhp , czy przestraszona krowa?

Wysoka **wypadkowość** w rolnictwie wynika z charakteru pracy rolnika i specyfiki prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwach . **Wskaźnik** częstości wypadków za rok 2012 wyniósł 11,0 wypadków na 1000 ubezpieczonych i 24008 zgłoszonych zdarzeniach. Dla Placówki Terenowej KRUS Przasnysz wyniósł 19,29% , przy liczbie 4983 ubezpieczonych rolników i 96 zgłoszonych do PT wypadkach .

Za wypadek przy pracy rolniczej uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej albo pozostających w związku z wykonywaniem tych czynności:

1. na terenie gospodarstwa rolnego , które ubezpieczony prowadzi lub w którym stale pracuje, albo na terenie gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z tym gospodarstwem rolnym, lub
2. w drodze ubezpieczonego z mieszkania do gospodarstwa rolnego , albo w drodze powrotnej, lub
3. podczas wykonywania poza terenem gospodarstwa rolnego zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej lub w związku z wykonywaniem tych czynności, lub
4. w drodze do miejsca wykonywania czynności , o których mowa w pkt.3 albo w drodze powrotnej.

Rolnik w ciągu dnia pracuje na wielu stanowiskach pracy wymagających odmiennych umiejętności , przy czym jest narażony na liczne zagrożenia wypadkowe i oddziaływanie wielu niepożądanych czynników np. hałas, drgania mechaniczne, niekorzystny mikroklimat lub silne zapylenie. Wszystkie te czynniki wpływają na utratę zdrowia w wyniku wypadków przy pracy rolniczej lub powstania choroby zawodowej , a nawet utratę życia.

Praca rolnika jest ciężka i czasochłonna, jeśli nie dysponuje odpowiednimi maszynami i sprzętem do produkcji rolniczej. Obsługując maszyny jest narażony na różne niebezpieczeństwa , urazy ciała. Podczas prac remontowo-budowlanych w gospodarstwie i transportowych najczęściej dochodzi do upadków z wysokości , a także urazów spowodowanych upadkiem przedmiotów. W większości gospodarstw rolnych rolnik w swoim zakresie pozyskuje drewno na opał , przeważnie z lasu należącego do jego gospodarstwa. Podczas tego typu prac również narażony jest na urazy spowodowane uderzeniem konarów drzewa, okaleczenia kończyn przez użycie maszyn i urządzeń do obróbki drewna. Ponadto wykonuje liczne prace związane z uprawą i ochroną roślin , a także szereg prac przy prowadzeniu produkcji zwierzęcej.

Wypadki w gospodarstwach rolnych zdarzają się często, nie wszystkie rolnicy zgłaszają do KRUS . W roku 2012 do Placówek Terenowych i Oddziałów KRUS zgłoszono 24008 wypadków , w tym 92 wypadki śmiertelne i 198 chorób zawodowych. W województwie mazowieckim odnotowano 3064 wypadki , 19 ze skutkiem śmiertelnym i 26 chorób zawodowych.

W PT Przasnysz zarejestrowanych zostało 96 wypadków, jeden śmiertelny i jedna choroba zawodowa (borelioza).

Podczas analizy wypadków zadają sobie pytania: dlaczego się one zdarzają? i dlaczego jest ich tak dużo?

Najwięcej co roku w grupach : „upadki” , bo ok. 50% wszystkich wypadków , w grupie „ uderzenie , przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta” ok. 12% , podobnie w grupie ” pochwylenie, uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń”.

Główne przyczyny wypadków to :

- **bałagan w obejściu** , a także zła organizacja pracy i samego stanowiska pracy tj. zły stan nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych w obrębie podwórza , brak odpowiednich przejść, dojsć, niewłaściwe rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy oraz brak lub niewłaściwe, wyeksploatowane obuwie robocze.
- **przestraszona krowa** i inne nieprzewidywalne reakcje zwierząt na nieznane bodźce i otoczenie np. strach, ból, podejście do zwierzęcia bez uprzedzenia, wymuszona pozycja ciała, a także reakcje na niewłaściwe warunki bytowania np. ciasnota , brak swobodnego dostępu do paszy, wody i wybiegów to najczęstsze przyczyny wypadków przy obsłudze zwierząt podawane przy sporządzaniu protokołów powypadkowych .
- **brak lub niewłaściwa konserwacja maszyn , wyeksploatowane , zużyte maszyny** , gdzie przyczyną wypadków jest niewłaściwe wykonywana naprawa , konserwacja maszyn lub ich brak, brak osłon na ruchome , robocze części maszyn i urządzeń , jak też nieużywanie przez rolników odpowiednich środków ochrony indywidualnej tj. ubrań roboczych i innych ochron (rękawic, osłon głowy i twarzy) oraz z przyczyn ekonomicznych używanie starych , zużytych maszyn i sprzętów rolniczych.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wypłaca zgodnie z postanowieniami ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dn. 20.12.1990r. jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej albo rolniczej choroby zawodowej.

W roku 2012 wypłacono 17956 odszkodowań za uszczerbki na zdrowiu bądź śmierć spowodowane wypadkiem.

Wiedza o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasady ochrony zdrowia i życia są upowszechniane przez inspektorów prewencji zatrudnionych w KRUS bezpośrednio w gospodarstwie rolników podczas oględzin wypadków oraz poprzez różne **formy działań prewencyjnych**:

- szkolenia z zakresu wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym dla poszczególnych grup wiekowych w środowisku wiejskim (dzieci, młodzież , rolnicy i sołtysi) .
- olimpiady i różnego rodzaju konkursy wiedzy o bhp realizowane przez KRUS samodzielnie lub z innymi instytucjami,
- rozpowszechnianie materiałów popularyzatorskich (broszurki i ulotki) nt. bezpieczeństwa w rolnictwie,
- popularyzowanie zasad bhp w gospodarstwie rolnym za pośrednictwem środków masowego przekazu.

Autor Małgorzata Krawczyk
Starszy Inspektor ds. prewencji
w PT KRUS Przasnysz

Zatwierdził: Sławomir Garliński
Kierownik PT KRUS Przasnysz